

COMMISSIE GEZOND, SCHOON EN GEZUIVERD WATER

Delft, 20 juni 2017

AAN DE VERENIGDE VERGADERING VAN DELFLAND

Advies van de commissie Gezond, Schoon en Gezuiverd water, tevens **conceptverslag** van de vergadering op 20 juni 2017 over de aan haar voorgelegde voorstellen van het college van dijkgraaf en hoogheemraden, ter behandeling in de Verenigde Vergadering op 6 juli 2017.

Aanwezig:

mevr. I.J.A. ter Woorst
dhr. J.W.A. van Olphen
dhr. drs. P.J.R. Baeten
dhr. drs. ing. M.W. Belt
dhr. A.J. Breeuwsma
mevr. M.J.T. van der Burg-van Leeuwen
dhr. P.J. de Haan
mevr. drs. M.J. Hilders
dhr. ing. P.J. Hofman
mevr. H.M.M. Hoogerwerf
dhr. M.H.P. Jansen
dhr. L.H.C. de Keijzer
dhr. ir. C.L.C. van Kretschmar
dhr. J. de Nooy
dhr. drs. A.P. Ranner
dhr. J.G.M. Schouffoer MPA

hoogheemraad, voorzitter
hoogheemraad, vicevoorzitter
secretaris
categorie ingezetenen, Water Natuurlijk
categorie ingezetenen, CDA
categorie ongebouwd
categorie ingezetenen, AWP Delfland
categorie ingezetenen, VVD
categorie ingezetenen, ChristenUnie-SGP
categorie ingezetenen, Partij voor de Dieren
categorie ingezetenen, CDA
categorie ingezetenen, 50PLUS
categorie bedrijven
categorie ingezetenen, AWP Delfland
categorie ingezetenen, PvdA
categorie natuurterreinen

Overige aanwezigen:

dhr. G. de Boer
dhr. J. Boorsma
dhr. R. Janssen
dhr. J. de Korte

hoofd Strategie & Innovatie
beleidsadviseur
concerncontroller
teamleider Proces-, Contract- en Afvalwaterketenbeheer
teamleider watersysteemkwaliteit
beleidsadviseur

mevr. S. van Heusden
mevr. M. Zeer

Afwezig:

dhr. P.J. van Adrichem
dhr. mr. S.F. Fekkes
mevrouw drs. E.E. van Hylckama-Vlieg
dhr. C. Kuijvenhoven

categorie ingezetenen, VVD
categorie ingezetenen, 50PLUS
categorie ingezetenen, PvdA
categorie ingezetenen, CDA

01 Opening, vaststellen agenda

De voorzitter opent de vergadering om 19.30 uur.

Op verzoek van de PvdA en ChristenUnie-SGP wordt agendapunt 05.01 een bespreekstuk.

Op verzoek van de PvdA en AWP wordt agendapunt 05.02 een bespreekstuk.

Op verzoek van de PvdA en ChristenUnie-SGP wordt agendapunt 05.03 een bespreekstuk.

Op verzoek van de PvdA wordt agendapunt 05.04 een bespreekstuk.

Mevrouw Van der Burg merkt op de inbreng van de heer Van Kretschmar over Aquon altijd zeer te hebben gewaardeerd. Aquon valt nu onder de commissie BOB. Hoe gaat dit verder?

De heer Van Kretschmar licht toe ervoor te zullen zorgen dat zijn fractiegenoot in de commissie BOB goed is ingespeeld op het dossier. Zelf blijft de heer Van Kretschmar het onderwerp Aquon op afstand volgen.

Naar aanleiding van de vraag van mevrouw Van der Burg deelt de voorzitter mee dat Aquon het jaar voor de derde keer op rij met een positief resultaat afsluit.

02 Vaststellen notulen van de vergadering van 2 mei 2017, inclusief toezeggingenlijst

Tekstueel

Het verslag wordt ongewijzigd vastgesteld.

Naar aanleiding van

De heer De Haan verwijst naar zijn vragen over de waterkwaliteitsrapportage op pagina 3 van het verslag en vraagt in hoeverre er nog aanpassingen mogelijk zijn.

De voorzitter antwoordt dat de waterkwaliteitsrapportage de gemonitorde waterkwaliteit in 2016 weergeeft. Aan de waterkwaliteit in 2016 kan niets meer worden veranderd. De rapportage is ter kennisgeving, maar de uitkomsten komen op verschillende momenten terug. De voorzitter verzoekt eventuele opmerkingen voor de waterkwaliteitsrapportage van volgend jaar te mailen zodat deze kunnen worden meegenomen. Voor het vervolgproces verwijst de voorzitter naar de informatieve VV.

De heer De Haan herinnert aan de vraag van de heer Van Kretschmar op pagina 5 van het verslag naar het exacte percentage eigen energieopwekking in het klimaatakkoord.

De secretaris zegt toe deze vraag te zullen opnemen in het vragenformulier¹.

De heer Ranner herinnert aan zijn vraag op pagina 6 van het verslag naar de verkenning van de mogelijkheden voor een water-, grondstoffen- en energiefabriek. Dit is een onderwerp waar veel geld en keuzes mee gemoeid zijn. De heer Ranner zou graag willen dat hier op korte termijn aandacht aan besteed wordt in de commissie.

Portefeuillehouder Van Olphen zegt toe dit verzoek te zullen noteren als aandachtspunt.

De heer Ranner merkt op de beantwoording van zijn vraag op pagina 7 van het verslag om een toelichting op de forse verschillen tussen de investeringskredieten en de uitgaven bij de projecten 701909 en 700929 (pagina 73 van het jaarverslag) niet terug te kunnen vinden in het vragenformulier.

1

De betreffende vraag is beantwoord in het antwoordformulier dat bij de VV-stukken van 18 mei jl. was gevoegd:

Commissie Gezond, Schoon en Gezuiverd Water. Agendapunt: 04.B.01

Onderwerp: Ontwerp Jaarverslag 2016 inclusief financiële jaarrekening

Beknpte formulering van de problematiek en de vraagstelling: Wat is in het klimaatakkoord van de UvW afgesproken als streefpercentage voor eigen energietेरugwinning?

Beantwoording: De waterschappen hebben de ambitie om in 2020 een aandeel duurzame energie te realiseren van 40% van de energiebehoefte door eigen opwekking.

PS: in de jaarrekening werd gemeld dat het door Delfland gerealiseerde percentage 48,6% was.

De secretaris zal dit nakijken².

De heer Hofman wijst op de toezegging dat gekeken zou worden naar de unanimititeit van besluitvorming met betrekking tot het Waterakkoord. Is dit inmiddels uitgezocht?

De voorzitter antwoordt bevestigend. De uitkomst is toegezonden. Mocht de heer Hofman deze informatie niet hebben ontvangen, dan verneemt de voorzitter dit graag.

Toezeggingenlijst commissie GSG

1. De eerste alinea onder 'streefdatum afronding' is afgedaan. Voor het overige blijft de toezegging staan.
2. Afgedaan. De gemeente Delft heeft een antwoordbrief ontvangen van de provincie over de ganzenproblematiek. Deze zal worden toegezonden aan de commissie. Naar aanleiding van deze toezegging deelt de voorzitter mee dat de gemeente Delft een vergunning heeft aangevraagd en verkregen voor het vangen van ganzen. De ecooloog van de gemeente houdt toezicht. De toezegging wordt opgenomen bij de reminders.
3. Afgedaan.
4. Afgedaan.
5. Blijft staan. De trekker is H. Ridder (in plaats van W. Rosbergen).
6. Afgedaan. De toezegging wordt opgenomen bij de reminders.
7. Blijft staan.
8. Blijft staan. Dit komt aan bod in de commissie van september.
9. Afgedaan. De bijlagen zijn te vinden bij de stukken van de commissie van 2 mei bij het desbetreffende agendapunt. De heer Ranner merkt op de bijlagen niet te kunnen vinden op iBabs. De voorzitter zegt toe dat zal worden nagezocht waar de bijlagen te vinden zijn³.
10. Blijft staan.

Reminders

Alle reminders blijven staan.

03. Mededelingen

Afscheid Relus Breeuwsma

De voorzitter feliciteert de heer Breeuwsma met zijn nieuwe functie en spreekt haar dank uit voor zijn inzet als bestuurslid van het waterschap. De voorzitter memoreert aan de afscheidsbrief van de heer Breeuwsma en merkt op de brief ter harte te nemen.

² De betreffende vraag is beantwoord in het antwoordformulier dat bij de VV-stukken van 18 mei jl. was gevoegd en is vanwege de financiële aard van de vraag toegevoegd aan de beantwoording van vragen uit de commissie BOB:

Commissie Bestuur, Organisatie en Bedrijfsvoering. Agendapunt: 04.B.01

Onderwerp: Ontwerp Jaarverslag 2016 inclusief financiële jaarrekening

Beknopte formulering van de problematiek en de vraagstelling: In hoeverre spelen andere factoren dan de SSK-systematiek een rol bij de verklaring van de restantkredieten in tabel 5.2 Gereedgekomen en geactiveerde projecten in 2016?

Beantwoording: Het verschil tussen het geraamde en beschikbaar gestelde krediet en de gerealiseerde kosten betreft naast de SSK systematiek ook het optreden van aanbestedingsvoordelen. Tevens is bij sommige projecten sprake van bijdragen van derden. Voor deze projecten wordt het krediet beschikbaar gesteld voor de kosten zonder dat rekening wordt gehouden met de te ontvangen bijdragen; het zogenaamde bruto krediet wordt dan beschikbaar gesteld. Bij de realisatie wordt de ontvangen bijdrage in mindering gebracht op de werkelijke kosten en is sprake van een netto verantwoording. Deze manier van verantwoorden leidt in sommige gevallen tot een verschil ten opzichte van het beschikbaar gestelde bruto krediet.

³ *Noot van de secretaris: Door een omissie waren de betreffende bijlagen wel aangeleverd, maar niet zichtbaar in Ibabs. Na de vergadering zijn de bijlagen in iBabs gepubliceerd bij de VV-stukken.*

GR Slib

Portefeuillehouder Van Olphen deelt mee dat de terugwinning van fosfor door EcoPhos gepland stond voor eind 2017, maar is verschoven naar 2018. De bouw van de fosforfabriek in Duinkerken is bijna gereed, maar met het aanvragen van de vergunning voor de fabriek voor de slibverwerking wordt gewacht tot de eerste fabriek klaar is. Elke twee weken wordt overlegd met EcoPhos. De betrokken partijen houden nauwlettend in de gaten dat van uitstel geen afstel komt.

De heer Ranner merkt op de vertraging te betreuren. Wat gebeurt er met de voorraad slib?

Portefeuillehouder Van Olphen antwoordt dat de hoeveelheid van alle betrokken waterschappen te groot is om op te slaan.

De heer De Korte vult aan dat vooralsnog op de gebruikelijke manier wordt omgegaan met de voorraad slib, bijvoorbeeld door het te verwerken in asfalt.

04. Bespreekstukken

B.01 Kadernota 2018

(in aanwezigheid van de heren J. Boorsma en J. de Korte en mevrouw S. van Heusden)

Afvalwaterketen en zuiveren

Eerste termijn

De heer De Nooy stelt de volgende vragen:

- Delfland doet onderzoek naar de effecten van nieuwe toekomstige zuiveringseisen zoals het verwijderen van microverontreinigingen, hormoonverstoringen, medicijnresten en bestrijdingsmiddelen. Meet Delfland deze stoffen al in het influent om ervan op te doen?
- De komende jaren wordt gewerkt aan een betere ontsluiting en uitwisseling van gegevens van ketenpartners. Er wordt bepaald welke riooloverstorten een mogelijk knelpunt vormen. Heeft Delfland prestatieafspraken gemaakt met de gemeenten over de ontvangen hoeveelheid rioolwater?
- In 2018 wordt een vervolg gegeven aan de hemelwaterstrategie. Kunnen deze strategie en het beleid in 2018 vastgesteld worden?

De heer Ranner vraagt om een toelichting op de capaciteit van het gemaal bij Scheveningen. Is deze adequaat?

De heer Hofman heeft de volgende vragen en opmerkingen:

- Spreker vraagt aandacht voor de inspanningen voor het regenbestendig maken van stedelijke gebieden.
- Zijn de effecten van afkoppelen op het kwaliteitsniveau van oppervlaktewateren in beeld gebracht?
- Spreker heeft eerder opgemerkt dat de overeenkomst met Nutricia sterk aanleunt tegen staatssteun. Is de verwachting dat ook andere partijen gebruik willen maken van dergelijke voorzieningen?
- Ten aanzien van de programmalijn PPS-contract vraagt spreker of Delfluent inmiddels een plan heeft opgesteld voor strategieën voor zuiveringen en innovatie.

De heer De Keijzer spreekt zijn complimenten uit voor de kadernota.

De heer Jansen sluit zich aan bij de complimenten. Het CDA kan zich met name vinden in het uitgangspunt dat afvalwater een bron van grondstoffen is. Daarnaast stelt de heer Jansen de volgende vragen:

- Wat is de planning voor het recirculeren van het afvalwater?
- Is er een analyse gemaakt van de verschillende zuiveringstechnologieën? Waarom is gekozen voor de korrelslibtechnologie?

- De beste overstort is een dichte overstort. Welke stappen worden gezet om te zorgen dat de afkoppeling goed verloopt?
- Is er een overzicht beschikbaar van loze leidingen in Den Haag?
- Zijn de leidingen niet beschermd via de Keur?

De heer Schouffoer sluit zich aan bij de complimenten voor het stuk en vraagt om een toelichting op de te behalen voordelen van de samenwerking met andere waterschappen en de voortgang van de besprekingen.

De heer Van Kretschmar sluit zich aan bij de complimenten en vraagt naar de consequenties voor het investeringsvolume van 2018 van de mogelijke besluitvorming over een centrale zuivering voor tuinders.

De heer Belt merkt op dat ook Water Natuurlijk positief is over de kadernota, met name vanwege de vergezichten. Daarnaast heeft de heer Belt de volgende vragen en opmerkingen:

- Waaruit bestaan de energiebesparende maatregelen? Welke staan in de planning voor volgend jaar? Welke termijn geldt voor het terugverdieneffect dat de maatregelen moeten hebben? In hoeverre is Delfland gebonden aan de meerjarenafspraken?
- Water Natuurlijk heeft behoefte aan duidelijke gegevens over energie met betrekking tot de bedrijfsvoering van Delfland.
- Het verheugt Water Natuurlijk dat in 2018 wordt gestart met de levering van groen gas. Wat is het groeiperspectief?
- Op pagina 20 staat: "Als vervolg op de inventarisatie wordt bepaald welke riooloverstorten in het gebied een mogelijk knelpunt vormen voor de volksgezondheid en/of de waterkwaliteit." Wat is de stand van zaken van de inventarisatie?

Mevrouw Van der Burg spreekt haar complimenten uit voor de leesbaarheid van de kadernota. Daarnaast noemt spreekster nieuwe toekomstige zuiveringseisen zoals het verwijderen van microverontreinigingen, hormoonversturende stoffen, medicijnresten en bestrijdingsmiddelen een enorme opgave voor de toekomst. Mevrouw Van der Burg is benieuwd naar de ontwikkelingen.

Mevrouw Hoogerwerf sluit zich aan bij de complimenten voor de kadernota. Daarnaast vraagt spreekster om een toelichting op de samenwerking met Rijnland. In hoeverre is de kans van slagen van de voorgestelde maatregelen afhankelijk van de samenwerking met externe partners?

Mevrouw Hilders heeft de volgende vragen en opmerkingen:

- De VVD heeft eerder aangegeven dat er wat de fractie betreft breder naar nieuwe zuiveringstechnieken gekeken dient te worden.
- In de kadernota staat dat er verder wordt gewerkt aan een strategische visie afvalwaterketen. Mevrouw Hilders zou hierover graag eens een stuk willen bespreken in de VV. Spreekster verwijst naar de strategische conferentie en herhaalt de wens om tijdig te worden betrokken in de tussenstappen en het denkproces.
- Mevrouw Hilders noemt de prioriteiten in de programmalijn Samenwerken in de afvalwaterketen zeer urgent. De VVD zou hiervan in de begroting graag een plan van aanpak willen zien.
- Mevrouw Hilders doet de suggestie om het aandragen van lokale knelpunten door gemeenten te koppelen aan de wens van Delfland voor de sanering van riooloverstorten.
- Tot slot vraagt mevrouw Hilders om een toelichting op het investeringsvolume voor de vierde trap (4 miljoen euro in 2019 en 8 miljoen euro in 2020).

De heer Boorsma reageert op de vraag van de heer De Nooy naar het meten van het influent. Recentelijk zijn er metingen gedaan. Op dit moment druppelen de resultaten binnen.

Portefeuillehouder Van Olphen reageert op de vragen over de riooloverstorten. De gemeenten zijn verantwoordelijk voor de overstorten. Delfland stimuleert de gemeenten om de problemen met overstorten aan te pakken.

De heer De Korte reageert op de vraag van de heer Ranner. In het verleden waren er problemen met de maximale capaciteit van het gemaal Morsestraat. Deze problemen zijn inmiddels verholpen. Het gemaal voldoet aan de specificaties. In reactie op de opmerking van de heer Hofman over Nutricia licht de heer De Korte toe dat uit onderzoek blijkt dat de overeenkomst legaal is en niet onder staatssteun valt.

Portefeuillehouder Van Olphen vervolgt de beantwoording:

- Delfluent is een exploitant van de zuiveringen van Delfland. Delfland bepaalt dus de plannen.
- Ten aanzien van Nereda heeft de portefeuillehouder eerder toegelicht dat het batch-verhaal in Delfland niet kan worden toegepast. Momenteel wordt binnen Delfland gekeken naar een andere mogelijkheid met Nereda. Andere waterschappen onderzoeken andere technologieën.

De heer De Korte licht toe dat de voor- en nadelen van Nereda op dit moment op kleine schaal op een rijtje worden gezet. De komende jaren moet blijken of de technologie op grote schaal toegepast kan worden en wat daarvan de kosten zijn.

Mevrouw Hilders vraagt of een overzicht van de technologieën kan worden gedeeld met de VV.

De heer Jansen steunt het verzoek van mevrouw Hilders. Hij merkt op dat Delfland kennelijk heeft gekozen voor het Nereda-principe. Er zijn ook andere technologieën met voor- en nadelen. Spreker vraagt de portefeuillehouder om deze technologieën naast elkaar te zetten en de commissie een voorstel voor te leggen.

De heer Schouffoer sluit zich aan bij de vraag van mevrouw Hilders en de heer Jansen.

Portefeuillehouder Van Olphen zegt toe de VV op een nader tijdstip te zullen informeren over de verschillende zuiveringstechnologieën door middel van een informatieve VV. De portefeuillehouder vervolgt de beantwoording en zegt de heer Jansen toe om een overzicht te sturen van de loze leidingen.

Ten aanzien van de bescherming van de leidingen licht de heer De Korte toe dat de afvalwatertransportleidingen op dit moment niet worden beschermd in de Keur. In de loop van het jaar zal een voorstel worden voorgelegd aan het college waaruit zal blijken of publiekrechtelijke bescherming mogelijk is en wat daarvan de consequenties zijn.

Portefeuillehouder Van Olphen vervolgt de beantwoording. Op dit moment wordt met Rijnland overlegd over samenwerkingsmogelijkheden. Het college komt er op terug.

Ten aanzien van het voorfinancieren van de vierde trap licht de heer De Korte toe dat in de investeringsopgave alvast middelen zijn opgenomen voor het geval geïnvesteerd moet worden in werkzaamheden in de Nieuwe Waterweg. De heer De Korte verwijst naar tabel 4.5 op pagina 31. Van de 5,9 miljoen euro voor Afvalwaterketen en zuiveren in 2019 is 4 miljoen euro gereserveerd voor de vierde trap. In 2020 gaat het om een bedrag van 8 miljoen euro.

In reactie op de vraag van de heer Belt licht de heer De Korte toe dat de energiebesparende maatregelen zijn opgenomen in het Energie Efficiency Plan (E.E.P.). Het waterschap is wettelijk verplicht om maatregelen met een terugverdientijd van vijf jaar uit te voeren.

Ten aanzien van het groeiperspectief van groen gas licht de heer Boorsma toe dat de volledige hoeveelheid biogas wordt omgezet in groen gas. Op dit moment wordt geen grote groei voorzien in de toekomst. In reactie op een aanvullende vraag licht de heer Boorsma toe dat 100% van het groene gas kan worden afgezet.

Ten aanzien van de riooloverstorten licht mevrouw Van Heusden toe dat er op dit moment een inventarisatie wordt uitgevoerd. Daarbij wordt gekeken naar de impact op de KRW-waterlichamen en de lokale impact op de waterkwaliteit en de ecologie. Vervolgens zal worden gekeken hoe de meest problematische overstorten kunnen worden aangepakt. Dit ligt echter grotendeels bij de gemeenten.

De heer Boorsma reageert op de vraag naar de ontwikkelingen met betrekking tot het verwijderen van medicijnresten. Met de pilot Zoetwaterfabriek wordt op dit moment onderzocht in hoeverre Delfland zelf medicijnresten kan verwijderen. Uiteraard worden de landelijke ontwikkelingen in de gaten gehouden.

Tweede termijn

De heer Ranner spreekt zijn complimenten uit voor de risicoparagraaf. Daarnaast bevreemdt het de heer Ranner dat investeringsbedragen zijn opgenomen zonder dat investeringsvoorstellen zijn voorgelegd aan de VV.

De heer Janssen, concerncontroller, benadrukt dat in de kadernota enkel de voornemens zijn opgenomen van de orde van grootte van investeringen. Met de kadernota wordt geen besluit vastgesteld. In de loop van het jaar worden expliciete investeringsvoorstellen aan de VV voorgelegd.

Ten aanzien van de programmalijn PPS-contract wijst de heer Ranner op de onduidelijkheid rond de aanbestedingsregelgeving. Kan de samenwerking met Delfluent zich uitbreiden tot alle afvalwaterverwerkingselementen? Op welk moment wordt een voorstel voorgelegd aan de VV? Het lijkt de heer Ranner verstandig om meer informatie te verkrijgen over de verschillende technologieën en de regelgeving.

Ten aanzien van de overstorten stelt de heer Hofman dat Delfland wel degelijk voorwaarden kan stellen aan gemeenten wat betreft drempelhoogte en capaciteit, ook in relatie tot het peilbesluit.

De heer Belt merkt op verheugd te zijn dat een inventarisatie plaatsvindt van de riooloverstorten. Ten aanzien van de energiebesparende maatregelen merkt spreker op de zin 'deze maatregelen moeten conform de meerjarenafspraken energie-efficiëntie een terugverdieneffect hebben' verwarrend te vinden. Gelet op de beantwoording in de eerste termijn, is spreker van mening dat er beter had kunnen staan dat maatregelen met een terugverdientijd van vijf jaar verplicht zijn. Neemt Delfland enkel energiebesparende maatregelen die binnen vijf jaar worden terugverdiend? De heer Belt zou graag een overzicht krijgen van de energiebesparende maatregelen die volgend jaar worden genomen en de terugverdientijd.

Mevrouw Hilders licht toe dat haar vragen in de eerste termijn voortkomen uit het feit dat zij als lid van de VV graag betrokken wil worden bij tussentijdse stappen en besluitvorming. Daarnaast vraagt mevrouw Hilders of gemeenten afhoudend zijn als het gaat om afkoppelen en of dit onderwerp kan worden gekoppeld aan lokale knelpunten. Verder zou mevrouw Hilders in de begroting graag een plan van aanpak willen zien voor de riooloverstorten.

Portefeuillehouder Van Olphen reageert op de vragen en opmerkingen in tweede termijn:

- Delfland onderzoekt de Nereda-technologie. Andere waterschappen voeren pilots uit met andere technologieën. Zo helpen de waterschappen elkaar om de mogelijkheden te onderzoeken. Uiteindelijk beslist de VV waar het naartoe gaat.
- Voor de portefeuille Afvalwaterketen wordt extra mankracht gevraagd om allerlei mogelijkheden te onderzoeken. Die mensen zijn er nu nog niet. Als de benodigde mankracht er is, dan kan de komende jaren een aantal businesscases worden uitgewerkt. De VV zal betrokken worden bij de keuzes. Zover is het op dit moment echter nog niet.
- Het PPS-verhaal is onderdeel van de toekomstagenda. Op dit moment kunnen daar geen uitspraken over worden gedaan. Dit onderwerp komt te zijner tijd terug.

In antwoord op de vraag van de heer Belt merkt de heer De Korte op dat de energiebesparende maatregelen zijn opgenomen in het Energie Efficiency Plan (E.E.P.). Dit plan zal worden toegevoegd aan de stukken voor de VV.

De heer Ranner vraagt of er inmiddels zekerheid is over de maatregelen van HVC.

De heer De Korte antwoordt dat ook de maatregelen van HVC zijn opgenomen in het E.E.P. Het E.E.P. is akkoord bevonden door het bevoegd gezag, dus de maatregelen tellen mee.

In reactie op de vraag van mevrouw Hilders benadrukt portefeuillehouder Van Olphen dat wordt getracht de gemeenten te stimuleren om af te koppelen. De portefeuille Afvalwaterketen gaat hier echter niet over.

De heer Ranner merkt op bezwaar te hebben tegen het feit dat er geen nadere uitsplitsing wordt gemaakt van de investeringsuitgaven die bestemd zijn voor de afvalwaterketen.

De voorzitter benadrukt dat nu de kadernota voorligt. Hierna volgt de begroting. De investeringen worden voorgelegd in investeringsvoorstellen.

Portefeuillehouder Ter Woorst draagt het voorzitterschap over aan portefeuillehouder Van Olphen voor de bespreking van het programma Gezond, schoon en zoet water.

Gezond, schoon en zoet water

Eerste termijn

Mevrouw Hilders vraagt hoe de intentieovereenkomst 'Delta-aanpak waterkwaliteit en zoetwater' zich verhoudt tot de wettelijke eisen. Zijn het niet-verplichte maatregelen? Klopt het dat een bronaanpak altijd de voorkeur verdient?

Daarnaast herhaalt mevrouw Hilders dat het aandragen van lokale knelpunten door gemeenten haar een goede gelegenheid lijkt om ook andere wateronderwerpen op de agenda te zetten.

Mevrouw Hoogerwerf vraagt wanneer de aanvullende maatregelen met betrekking tot de emissieloze kas kunnen worden verwacht.

Mevrouw Van der Burg vraagt om een toelichting op zwemwater Delftse Hout. Welke maatregelen zijn er in het verleden al genomen om het zwemwater schoon te krijgen? Spreekster vraagt naar het profijtbeginnsel. Daarnaast merkt mevrouw Van der Burg op dat de resultaten op langere termijn van de aanpak van zwemwater Wilhelminapark nog niet bekend zijn. Toch wordt al nagedacht over de aanpak van een complexe plas, Delftse Hout. Spreekster plaatst hier vraagtekens bij. Het gaat om grote investeringsbedragen.

De heer Belt vraagt welke aanvullende maatregelen er nodig zijn om de KRW-doelen te behalen. Ten aanzien van de zwemwaterproblematiek, vraagt de heer Belt naar de rol van de gemeenten als het gaat om de kosten. Hoe is dit wettelijk vastgelegd?

De heer Van Kretschmar leest in de paragraaf Trends en ontwikkelingen dat er voor 2018 en 2019 100.000 euro wordt vrijgemaakt voor de coördinatie van de uitvoering van de strategie. Had hiervoor niet beter geput kunnen worden uit het centrale innovatiebudget? Ten aanzien van het niet behalen van de KRW-doelen wijst spreker op het feit dat voor de intensivering chemische waterkwaliteit recent 900.000 euro is vrijgemaakt. Dit wordt echter niet genoemd in de kadernota. Het voelt niet fijn om dan te lezen dat de KRW-doelen niet behaald worden.

De heer Schouffoer merkt op dat met de programma's Afvalwaterketen en zuiveren en Gezond, schoon en zoet water relatief geringe bedragen zijn gemoeid. Is het niet verstandig om meer te investeren in deze programma's, gelet op de zorgwekkende berichten dat de KRW-doelen niet behaald gaan worden? De heer Schouffoer roept het college op alvast na te denken over de ingrepen die de komende jaren nodig zijn.

De heer Jansen vraagt om een toelichting op de extra investering voor de waterharmonica. Daarnaast vraagt spreker of het de verwachting is dat de waterkwaliteit na de invoering van de emissieloze kas nog altijd niet voldoet. Tot slot merkt de heer Jansen op dat het hem verstandig lijkt om te kijken naar de ervaringen met maatregelen bij andere zwemwateren. Zo is eerder de fout gemaakt om niet alle vervuilingsbronnen weg te nemen. In het geval van de Delftse Hout geldt dat afzanden alleen nuttig is als ook de ganzenproblematiek wordt aangepakt.

De heer De Keijzer vraagt om een toelichting op de lokale knelpunten die door gemeenten zijn aangedragen. De fractie 50PLUS is verheugd met het voornemen om het zwemwater Delftse Hout blauwalgvrij te maken. Speelt de gemeente hier ook een rol in?

De heer Hofman merkt op met waardering kennis te hebben genomen van de programmalijn Chemische waterkwaliteit. Zijn fractie is zeer te spreken over het bezoek aan een glastuinbouwbedrijf. Wellicht kunnen ook andere bedrijven worden bezocht, zodat er meer inzicht wordt verkregen in de inspanningen in de sector. Met betrekking tot de waterkwaliteit wijst de heer Hofman op het belang van een verdedigingsplan richting Europa. Spreker vreest dat het niet-behalen van de KRW-doelen een zware wissel trekt op de inspanningen van Delfland als pionierswaterschap.

De heer Ranner spreekt zijn waardering uit voor de inzet en ambitie van Delfland. Ten aanzien van de strategie 'Delfland circulair' vraagt de heer Ranner aandacht voor de problematiek van de geothermie. Ten aanzien van het niet behalen van de KRW-doelen herhaalt de heer Ranner de suggestie om te werken met jaarlijkse tussendoelen. Tijdens de informatieve VV is aangegeven dat er meer instrumenten zijn. De heer Ranner roept de portefeuillehouder op te kijken in hoeverre de achterstand met nieuwe instrumenten kan worden verminderd.

De heer De Nooy heeft de volgende vragen en opmerkingen:

- Hoe ver wil Delfland gaan wat betreft de eigen verantwoordelijkheid van de glastuinbouw? Zijn daar normen of waarden voor?
- AWP is teleurgesteld over de trage uitvoering van de procesaanpak chemische waterkwaliteit en is bezorgd dat de ambitie uit het coalitieakkoord niet wordt gehaald. Waar worden de extra middelen en fte's voor de procesaanpak chemische waterkwaliteit concreet voor ingezet? Welk verschil kan hiermee worden gemaakt?
- Welke nieuwe knelpunten zijn de afgelopen tijd voorgesteld door de gemeenten? Zal hierdoor de waterkwaliteit en het waterbewustzijn worden verbeterd? AWP is hier zeer sceptisch over.
- AWP vindt het afzanden van het zwemwater Delftse Hout weggegooid geld, gezien het kortdurende effect. Is er geen waterbron in de buurt met een aanzienlijk lager fosfaatgehalte die als influent van de plas beschikbaar gemaakt kan worden? Zijn er geen organismen beschikbaar die het water van nature zuiveren?

Portefeuillehouder Ter Woorst reageert op de vragen en opmerkingen in de eerste termijn:

- In een vorige coalitieperiode heeft mevrouw Hilders regelmatig het doelgat genoemd. Het doelgat hield in dat de Nederlandse waterschappen altijd hebben aangegeven de KRW-doelen niet te gaan halen, tenzij het Rijk aanvullende maatregelen neemt. Het Rijk heeft de Delta-aanpak Waterkwaliteit en Zoetwater opgesteld. De waterschappen pleiten voor een brongerichte integrale aanpak voor medicijnresten. De waterschappen hebben dit 'nee, tenzij'-standpunt altijd volgehouden en laten geen moment onverlet om bij het Rijk aan te kaarten dat er aanvullende maatregelen nodig zijn. Dat betekent niet dat Delfland achterover leunt. De portefeuillehouder verwijst naar het plan van aanpak chemie. In de informatieve VV over de waterkwaliteitsrapportage is toegezegd dat na de zomervakantie een toelichting volgt op de stand van zaken.
- In de tweede helft van 2017 wordt een informatieve VV georganiseerd over de Delta-aanpak Waterkwaliteit en Zoetwater. De intentieovereenkomst behelst een mix aan maatregelen, waarvan sommige niet verplicht zijn. Op de vraag of een bronaanpak beter is, antwoordt de portefeuillehouder bevestigend.
- Na de zomervakantie wordt het aanpakke lokaal knelpunt riooloverstort Schipluiden opgeleverd. Dit knelpunt was aangedragen door de gemeente en LTO. De commissieleden zullen uitgenodigd worden voor de oplevering.
- Delfland investeert alleen in officiële zwemwaterlocaties. Daarbij gelden drie voorwaarden: de aanwezigheid van horeca, de bezoekersaantallen en de bereidheid van de beheerder (de gemeente) om mee te investeren.
- Voor nadere informatie over de zwemwateren verwijst de portefeuillehouder naar de informatieve VV van vorig jaar. Daarnaast zegt de portefeuillehouder toe dat de commissie nader zal worden geïnformeerd over de Delftse Hout. Ecologie is complex. Delfland heeft Schieland vanwege hun ervaringen gevraagd mee te kijken. Bronaanpak door de gemeente wordt als voorwaarde gesteld.

- Zwemwateren kunnen niet met elkaar worden vergeleken. Delfland pakt de plassen één voor één aan.

De heer De Boer reageert op de vraag van de heer Van Kretschmar. Het vrijgemaakte budget is voornamelijk bedoeld voor de coördinatie van de kringloopsluiting.

Portefeuillehouder Ter Woorst vervolgt de beantwoording:

- In de begroting zal nadrukkelijk aandacht worden besteed aan het plan van aanpak chemie en het geld dat daarvoor al beschikbaar is gesteld.
- De investering voor de waterharmonica is conform planning. Er is geen sprake van een extra investering.
- De portefeuillehouder en de heer Van Kretschmar (namens Bedrijfsgebouwd) zeggen toe in de toekomst opnieuw een excursie te zullen organiseren naar een glastuinbouwbedrijf met een actueel onderwerp.
- Uit onderzoek blijkt dat er generiek gezien geen sprake is van nalevering uit de bagger. Emissies van de glastuinbouw vormen verreweg de belangrijkste bron. Lokaal kan er sprake zijn van nalevering uit de bodem. De baggercyclus is op orde. Delfland baggert om de acht jaar. De baggercyclus is opgegeven als KRW-maatregel.

Portefeuillehouder Van Olphen reageert op de opmerking van de heer Ranner ten aanzien van geothermie. Geothermie wordt steeds meer toegepast. Delfland wil voorkomen dat het in het riool terechtkomt. Er zit veel zout en zware metalen in. Delfland probeert betrokken partijen aan de voorkant te waarschuwen.

Portefeuillehouder Ter Woorst vervolgt de beantwoording. Er zijn geen normen voor zelfvoorzienendheid in de tuinbouw, maar er zijn wel andere mechanismen, zoals de voorzuivering, waardoor de kringloopsluiting in gang wordt gezet.

Tweede termijn

Mevrouw Hilders ondersteunt het verzoek van de heer Hofman om te bouwen aan de verdedigingslinie met betrekking tot de KRW-doelen. Het doelgat is keer op keer aangekaart in overleggen. Maar de vraag is hoe stuurbaar waterkwaliteit is. Wat zijn volgens de portefeuillehouder stuurbare waterkwaliteitsdoelen? Wellicht is het verstandig om hier eens samen over na te denken.

Mevrouw Van der Burg herhaalt haar opmerking in de eerste termijn ten aanzien van het profijtbeginsel en de zwemwateren. Het gaat om substantiële bedragen. Spreekster uit haar twijfels over het blijven experimenteren en het niet kunnen terugvallen op opgedane ervaringen. Ze vreest dat er goed geld naar kwaad geld gegooid wordt en pleit in elk geval voor een risicoanalyse.

De heer Jansen herhaalt zijn vraag in de eerste termijn of verwacht wordt dat de waterkwaliteit wel voldoet als de emissieloze kas wordt ingevoerd.

De heer Hofman steunt het betoog van de VVD met betrekking tot de verdedigingslinie als het gaat om de KRW-doelen. Met betrekking tot de Delftse Hout verwijst spreker naar de bijeenkomst op de pier van Scheveningen, waarbij gesproken is over een eiland. Gaat dit uitgewerkt worden?

De heer Ranner is van mening dat er nagedacht moet worden over een plan B om te trachten de gemaakte afspraken na te komen. Om beter te begrijpen wat er speelt bij de tuinders zou de heer Ranner graag op bezoek gaan bij een zogenaamde zwakke broeder.

De heer De Nooy ondersteunt het relaas van mevrouw Van der Burg.

Portefeuillehouder Ter Woorst reageert op de vragen en opmerkingen in de tweede termijn:

- Ten aanzien van de stuurbaarheid van de waterkwaliteit licht de portefeuillehouder toe dat ecologie geen exacte wetenschap is. In het eerste en tweede deelstroomgebiedplan is met andere partijen nagedacht over het verbeteren van de waterkwaliteit. Het derde deelstroomgebiedplan komt eraan.

- Ten aanzien van de verdedigingslijn licht de portefeuillehouder toe dat Delfland als de KRW-doelen niet worden behaald, wil kunnen aantonen dat het waterschap zich maximaal heeft ingezet.
- De maatregelen voor de zwemwateren worden ingezet op basis van de kennis en ervaring die bij de waterschappen en Deltares is opgedaan. De portefeuillehouder is het niet eens met de opmerking dat het bij experimenteren blijft. Ten aanzien van het profijtbeginsel licht de portefeuillehouder toe dat de gemeente nadrukkelijk aan zet is. Een risicoparagraaf is een vast onderdeel van een voorstel voor de aanpak van een zwemwater.
- Met het plan van aanpak chemie zet Delfland zich maximaal in om de waterkwaliteit te verbeteren, maar daarnaast is Delfland nog steeds afhankelijk van onder meer het Rijksbeleid en het waterbewustzijn van ondernemers.
- In reactie op de opmerking van de heer Hofman bevestigt de portefeuillehouder dat naast het afzanden een van de ideeën een drijvend eiland is. Daarmee wordt de ecologische basis solider.
- De kwartiermaker voor het plan van aanpak chemie heeft gesproken met een zogenaamde 'zwakke broeder' om meer inzicht te krijgen in de drijfveren van tuinders. Die ervaringen worden meegenomen in het plan van aanpak chemie.

De voorzitter concludeert dat het voorstel met een positief advies voor beide programma's als hamerstuk zal worden aangeboden aan de VV.

B.08 Waterkwaliteitsrapportage 2016

Portefeuillehouder Ter Woorst merkt op dat de Waterkwaliteitsrapportage 2016 is toegelicht in de informatieve VV. De portefeuillehouder verwijst ook naar de uitleg in iBabs.

Eerste termijn

De heer De Haan spreekt zijn waardering uit voor het feit dat de resultaten van 2016 met de voorgaande metingen in perspectief zijn geplaatst in relatie tot de KRW-norm.

Portefeuillehouder Ter Woorst licht ter interruptie toe dat de waterkwaliteitsrapportage bewust is gekoppeld aan de prestatie-indicatoren en KRW-doelen vanwege de bestuurlijke relevantie.

De heer De Haan stelt voor om de bestuurlijke relevantie voor volgend jaar permanent mee te nemen in de waterkwaliteitsrapportage.

De heer Ranner herhaalt te willen voorkomen dat de waterharmonica een probleem oplevert als het gaat om de verwerking van medicijnresten.

De heer Hofman spreekt zijn waardering uit voor de rapportage en steunt het voorstel van de heer De Haan ten aanzien van de relatie met de normstelling.

De heer Breeuwsma spreekt ter afscheid als bestuurslid zijn dank uit voor de samenwerking en merkt op de ontwikkelingen met betrekking tot medicijnresten actief te blijven volgen.

De heer Schouffoer spreekt zijn dank uit voor de rapportage. Zijn fractie maakt zich zorgen over het behalen van de doelstellingen. Daarnaast vraagt de heer Schouffoer om een toelichting op de analyse van de tabellen met aangetroffen bestrijdingsmiddelen. Is bijvoorbeeld de aangetroffen concentratie zink bij Vlaardingen (figuur 3.5) aanleiding om dat probleem aan te pakken? Is de oorzaak van de hoge concentratie zink bekend? Leidt dit tot bijstelling van het beleid of nieuwe inzichten?

De heer Belt spreekt zijn waardering uit voor de waterkwaliteitsrapportage en de informatieve VV.

Mevrouw Hilders vraagt Delfland te gaan handhaven op overstorten.

Ten aanzien van de zogenaamde zwakke schakels in de tuinbouw wijst mevrouw Van der Burg op tuinders die ad hoc kastjes huren voor een seizoen. Is bekend wat het aandeel is van deze tuinders in de vervuiling? In hoeverre is daar de aandacht op gericht?

Portefeuillehouder Ter Woorst reageert op de vragen en opmerkingen:

- De bestuurlijke relevantie wordt genoteerd als aandachtspunt.
- De waterharmonica wordt gecombineerd met de zoetwaterfabriek. Er moet dus ook worden gezorgd dat de medicijnresten worden verwijderd. Dit zal nadrukkelijk worden meegenomen in het voorstel dat te zijner tijd zal worden voorgelegd aan de VV.
- Tijdens de informatieve VV is ingegaan op de vragen van de heer Schouffoer. Voor de aanpak van de hoge concentratie zink in Vlaardingen is een proces in gang gezet. Daarnaast wordt gekeken naar de aanpak van PAK's.
- In reactie op de vraag van mevrouw Hilders verwijst de portefeuillehouder naar het vorige agendapunt. Delfland kan niet handhaven op overstorten. Wel kan het waterschap afspraken maken.
- Ten aanzien van zogenaamde zwakke broeders licht de portefeuillehouder toe dat 60 tot 70% van de ondernemers bij de eerste gebiedsgerichte metingen niet blijkt te voldoen aan wet- en regelgeving. Dit zijn dus niet alleen de tuinders die ad hoc kastjes huren.

05. Ingekomen stukken

01 Waterkwaliteit en het 6e Actieprogramma Nitraatrichtlijn

De heer Ranner vraagt naar de resultaten van de onderhandelingen. Wat is er afgesproken over de nitraatrichtlijn?

De heer Hofman pleit voor een goede balans tussen enerzijds mestbeleid en anderzijds waterkwaliteitstaken. Spreker vraagt naar de gevolgen voor het veeteeltgebied binnen Delfland.

Portefeuillehouder Ter Woorst antwoordt dat de onderhandelingen nog niet zijn afgerond. Zodra de resultaten bekend zijn, zegt de portefeuillehouder toe dat de commissie hiervan op de hoogte wordt gebracht. Wat betreft vragen over consequenties voor de veehouderij verwijst de portefeuillehouder naar andere gremia.

02 Brief van UvW inzake CWE-afspraken bevorderen waterbewust ondernemen agrariërs, kenmerk 1297773

De heer De Haan spreekt over het verzoek van LTO aan de waterschappen om niet alleen de meetgegevens te presenteren, maar ook de bronnen die het oppervlaktewater belasten. Is Delfland ingegaan op dit verzoek?

Portefeuillehouder Ter Woorst antwoordt dat dit al gebeurt. Delfland loopt hierin voorop.

De heer Ranner merkt op gecharmeerd te zijn van de interactieve inzoomkaart, maar vraagt aandacht voor het afwegingsproces. Wat wordt gepubliceerd en wat niet?

Portefeuillehouder Ter Woorst noemt het aandachtspunt van de heer Ranner terecht en verwijst naar de presentatie die vorig jaar is gehouden over spoor 1, 2 en 3. Spoor 1 is de interactieve kaart. Spoor 2 is het meelezen met de handhavers. Dat ligt gevoelig, want vogelpoep op een sensor ertoe kunnen leiden dat iemand aan de schandpaal wordt genageld. Dit is een aandachtspunt. Na de zomer wordt de commissie nader geïnformeerd over de stand van zaken.

03 Beantwoording schriftelijke vragen PvdA inzake loodvervuiling

De heer Hofman merkt op dat lood niet in het milieu thuishoort. Zijn fractie constateert dat lood geen prioritaire stof is in de KRW. De beantwoording van de vragen met betrekking tot de mogelijkheden die Delfland zelf heeft, vindt de fractie enigszins mager. De heer Hofman roept Delfland op zich proactief in te spannen en binnen de eigen mogelijkheden van de visrechten die zijn uitgegeven bij herziening lood te weren.

Portefeuillehouder Ter Woorst deelt het standpunt dat lood niet thuishoort in het milieu en neemt de suggestie van de heer Hofman mee.

De heer Ranner merkt op te kunnen leven met de mondelinge beantwoording. Overigens staat in de schriftelijke beantwoording dat op vijf plaatsen gemeten is. Gelet op de meetplekken is dat niet mogelijk. Daarnaast vraagt de heer Ranner om te gaan meten waar gevist wordt.

Portefeuillehouder Ter Woorst geeft aan de suggestie mee te nemen.

04 Beantwoording schriftelijke vragen PvdA inzake zwemwaterlocaties

(in aanwezigheid van mevrouw M. Zeer)

De heer Ranner betreurt het feit dat er steeds minder zwemwateren zijn. Het bevreemdt de heer Ranner dat er bij de Oranjeplassen wordt gesteld dat het zwemwater niet meer nodig is omdat het water niet aan de eisen voldoet. Dat is een omgekeerd probleem.

Mevrouw Zeer merkt op dat een voorstel tot het schrappen van een zwemwaterlocatie vanuit de provincie komt. Delfland kijkt zeer kritisch mee of het waterschap akkoord kan gaan met het afvoeren van een zwemwaterplas. In de beantwoording op de schriftelijke vragen is sprake van twee plassen. In beide gevallen is een zorgvuldige afweging gemaakt. Omdat niet of nauwelijks gebruik wordt gemaakt van de Oranjeplassen, er geen horeca aanwezig is en de gemeente niet bereid is te investeren, is Delfland akkoord gegaan met het afvoeren van deze locatie. Bij de tweede locatie, de naturistencamping Delft, bleek dat de beheerder bezwaar had gemaakt tegen het schrappen van de zwemwaterlocatie. Delfland is toen niet akkoord gegaan met het afvoeren van de plas. De provincie heeft hiernaar geluisterd. Delfland spant zich in om zwemwater waar mogelijk te behouden.

Portefeuillehouder Van Olphen draagt het voorzitterschap over aan portefeuillehouder Ter Woorst.

06 Rondvraag en sluiting

Niets meer aan de orde zijnde sluit de voorzitter om 22.35 uur de vergadering.

Aldus vastgesteld in de vergadering van de commissie Gezond, Schoon en Gezuiverd water d.d. 5 september 2017.

De Voorzitter,

De Secretaris,

I.J.A. ter Woorst

drs. P.J.R. Baeten